

СЕРМУЛОЗАМАТ УСТОЗ ҚИЁФАСИГА ЧИЗГИЛАР

Шоира Ахмедова,
БухДУ профессори

Ҳаётда шунлай одамлар бўладики, улар билан илк марта гаплашганингиздаёқ қалбидаги илиқлик чехрасидаги нур, зиё билан уйғунлашиб, сизни ўзига тортиб туради. Бундай инсонлар билан суҳбатлашганингизда қалбан яқинликни, хайрихоҳликни сезмай илож йўқ. Филология фанлари доктори, профессор Н.Раҳимжонов ана шундай нурли, зиёли устозлардан бири эди.

Устоз билан биринчи учрашувим кафедрага ишга келган йилларимда эди. Устозим, профессор С.Алиев (кафедра мудирини эдилар) кафедранинг Тил ва адабиёт институти бўлимлари билан тузилган шартномани имзолаштириб келинг, шу билан бирга илмий иш бошладингиз, Тошкентдаги катта устоз олимлар, адабий муҳит билан танишиб келасиз деган мақсадда мени илмий сафарга йўллаган эдилар. Адашмасам, бу XX асрнинг 856- 87 йиллари эди.

Тўғриси, республикамиздаги энг йирик ва айтиш мумкинки, буюк олимлар И.Султон, Ҳ.Ёқубов, У.Тўйчиев, А.Ҳайитметов, С.Мирвалиева, Т.Мирзаев, Н.Каримов, Ғ.Мўминов, Б.Саримсоқов, Б.Назаров, Н.Раҳимжонов, И.Ҳаққулов каби устозлар жам бўлган (барчаларини Оллоҳ раҳматига олсин!) Алишер Навоий номидаги (ўша пайтда А.С.Пушкин номида эди) Тил ва Адабиёт институти жуда машҳур эди. Бунинг устига уларнинг барчаси менга - илмга эндигина кириб келаётган ёш олимага эътиборини кўриб, лол қолганман. Сабаби шундаки, 1984 йилда Бухоро давлат педагогика институтига ишга келганман, негадир ўша пайтларда биздаги бир неча расмий ташкилотларда бўлганимда, ёки ўзимизнинг институтда ҳам бундай мулозамат кам сезиларди. Тошкентга келиб, бутунлай бошқа манзарага дуч келгандим. Қайси бўлимга кирмай, бўлим бошлиқлари - катта олимлар мени мулозамат билан қарши олишар, эринмай тинглашар, ёрдам кўлини чўзишарди. Уларнинг кўпчилиги китобларини ўқиганим юртимиздаги катта олимлар эдилар. Эсимда, кимнидир кутиб коридорда турганимда, профессор, йирик навоийшунос олим А.Ҳайитметов келиб, "Қизим, ишингиз битдими?" деб сўраганларида хайрон қолган эдим.

Профессор Нўмон Раҳимжонов ҳам ана шундай сермулозамат, эътиборли устоз сифатида хотирамда қолганлар. Яна бир нарсани айтишим лозим, бу муқаддас даргоҳнинг аспирантурасида ўқиган, "Баён қилиш ва индивидуал услуб масаласи (Абдулла Қаҳҳор ва Ойбек ижодлари асосида) мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлаган дадажонимни (Оллоҳ раҳмат қилсин!) кўпчилик олимлар яхши танир эдилар, ҳар гал келганимда уларга дадамнинг саломларини етказар эдим. Улар хурсанд бўлиб, қайта-қайта сўрашар эди. Н.Раҳимжонов ҳам дадамни яхши танир эдилар ва доим салом айтиб юборардилар. Аммо баъзи устозлар ҳатто дадамдан салом айтмасам ҳам хайрихоҳлик билан муомала қилишар эди.

Кейинчалик илмий ишим юзасидан, баъзан конференциялар ва бошқа ишлар билан Тошкентга келганимда бу устозларнинг суҳбатларидан бахраманд бўлиб, қалбим зиёга тўлиб қайтар эдим. Н.Раҳимжоновнинг кабинетларини тақиллатиб, кирганимда, табассум билан мени қарши олар, ўрниларидан туриб, менга пешвоз чиқадиган Устозни кўрмасдан кетмасдим.”Саид Аҳмадҳажвиётида бадий маҳорат” мавзусидаги номзодлик диссертациямни ҳимоя қилган пайтларим (1991- 94 йиллар) домла Илмий кенгаш котиби эдилар. Илмий кенгаш раиси эса академик И.Султон эдилар. Иккалалари ҳам биздек вилоятлардан келадиган тадқиқотчиларга хайрихоҳ, маслаҳатларини аямасдилар. Кейин докторлик диссертациямга ҳам эксперт сифатида холислик билан камчиликларимни кўрсатиб, тақриз ёзиб берганлар, устознинг қўлёзмалари ҳали ҳам шахсий архивимда сақланади.

Йиллар ўтди, кафедрадошим, ҳамкасбим Дилрабо Қувватова домла илмий маслаҳатчилигида докторлик диссертацияси устида ишлай бошлади. Ҳар гал шогирдларидан салом олиб келганимда, нурли қиёфалари янада ёришиб кетар эди, устоз шогирдларини ўзгача меҳр билан қадрлар эдилар. Бирга Тошкентга келганимизда устознинг уйларига бориб, мароқли суҳбатларини, маслаҳатларини олиб қайтганмиз.

Устоз Н.Раҳимжонов ўзбек адабиётшунослигида ҳассос мунаққидлардан бири сифатида илмимиз учун, адабий танқид учун қимматли асарлар ёзиб қолдирдилар. Айниқса, улар орасида менга жуда ёққани, янгича шакл ва мазмунга, қарашларга бой асарлари “Бадий асар биографияси” китоби эди. Чунки адабиётшунослигимизда ижодкор билан суҳбатлар, адабий жараён, хотиралар асосида унинг ижоди, асарларининг яратилиши билан боғлиқ жараёнлар ҳақида бу йўналишдаги тадқиқотлар яратилмаган эди. Мазкур асарни ўқир экансиз, буюк назариётчи олим, “Навоийнинг қалб дафтари” китоби билан қалбимизда ўзгача ҳурмат уйғотган академик И.Султоннинг илмий, ижодий, маънавий олами, инсоний қиёфаси кўз олдингизда яққол намоён бўладики, бунда муаллиф –зукоо мунаққид Н.Раҳимжоновнинг илмий- адабий тафаккурининг кенглиги, маҳорати, Устозга ҳурмати бугунги ёшларучун Ибрат мактаби бўла олади.

Устоз Н.Раҳимжонов айна илм ва ижод палласида шиддат билан ишлаётган бир маҳалда Ҳаёт билан хайрлашдилар. Оллоҳ қабрларини нурга тўлдирсин! Илм ва ижодни маҳкам тутган, ҳамиша табассум қилиб, Сизникутиб оладиган сермулозамат, ёш олимларга хайрихоҳ, сийрати ва сурати нурга, зиёга бурканган филология фанлари доктори, профессор, Устоз Нўъмон Раҳимжоновнинг хотираси доим қалбимизда яшайди. Яратган асарлари, тадқиқотлари эса Адабиётга муҳаббат уйғотиш йўлида давом этаверади.